

Izšla vsak četrtek in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
pol leta 12-50 din., četrt leta
6-50 din. Izven Jugoslavije
16 din. Naročnina se pošlje
na upravnništvo Slovenskega
Gospodarja v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Lah se dopišuje do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Roka-
pisi se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročnino,
inzerate in reklamacije.

Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne objave
primeren popust. Nezaprite
reklamacije so poštne
proste.

Čekovni račun poštnega
urada Ljubljane št. 10.603.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

30 številka

MARIBOR, dne 12. julija 1923.

57. letnik.

Seja vodstva SLS v Celju.

Notranjepolitični položaj naše države je za naš slovenski narod zelo nezadovoljiv in nejasen. Raja sicer v nobeni državi na svetu nimajo, v mnogih državah je celo mnogo hujše nego pri nas, davki se v povojni dobi, ko je denar tako nizko padel, v vseh državah z nizko valuto zvišujejo. Da tudi pri nas razmere ne morejo biti rožnate, vsak pameten človek razume; a kar nas Slovence in sploh prečane tlači, je krivična neenakost pri porazdelitvi bremen. Nejasen pa je naš notranjepolitični položaj zlasti vsled ravnanja sedaj vladajoče radikalne stranke, ki je v zagrebškem dogovoru pristala na sporazum, a se sedaj za to ne zmenja več, vsaj na zunaj ne. Tudi je našemu ljudstvu nejasno, zakaj Radič, s katerim naša stranka deluje, ne gre v Beograd, ko je vendar obljubil, da pošlje v Beograd toliko poslancev, kolikor jih bo opoziciji potreba. Da poda slovenskemu ljudstvu, ki je ob volitvah izrazilo naši stranki toliko zaupanje, jasnosti in da poizve tudi voljo naroda, je sklicalo načelstvo SLS zadnjo nedeljo, dne 8. julija sejo vodstva SLS v Celju. Nad sto članov vodstva, torej skoro polnoštevilno, se je udeležilo te seje. Načelnik SLS dr. Korošec je najprej podal poročilo o našem zunanje- in notranjepolitičnem položaju. Nato se je razvila živahna debata, ki je trajala nad tri ure. V debati so se slišale pač mnoge pritožbe, a jasno je tudi prišlo do izraza to-le splošno prepričanje, da je Jugoslovanski klub ravnal popolnoma v smislu naročil, ki jih je dobil od slovenskega naroda ob času volitev, ako je vztrajal doslej v Beogradu in ni zavzel abstinencijske taktike. Ljudstvo je volilo poslance zato, da ga zastopajo v Beogradu, ne pa da bi ostajali doma! Vodstvo je zato popolnoma odobravalo dosedanje taktiko Jugoslovanskega kluba, ki je taktika dela, in mu iznova izreklo neomajno zaupanje in zahvalo za njegovo delovanje za zakonodajno avtonomijo. Soglasno je bila sprejeta naslednja

resolucija:

«Vodstvo SLS je zaslišalo izerpno poročilo stranknega načelnika dr. Korošca o sedanjih političnih situaciji ter po temeljiti debati soglasno izrazilo svoje mišljenje, da se končno sklepi o taktiki Jugoslovanskega kluba donesejo neposredno pred začetkom jesenskega zasedanja narodne skupščine. Med tem se naj obdržujejo neprestani stiki z volilci, da se more nadaljna taktika določiti v popolnem skladu z narodno voljo. Vodstvo SLS naroča načelstvu stranke, da izvrši priprave volitev novih zaupnikov, da se more vršiti v prvih dneh v jeseni zbor zaupnikov SLS. V debati se je konstatiralo, da preziranje zagrebškega sporazuma, novo obremenjevanje za davki in dokladami na neenaki podlagi, gospodarsko zanemarjanje prečasnih krajev, preganjanje muslimanskega elementa v Bosni, ostri nastop proti hrvats-

kemu narodnemu zastopstvu in hujskanje belgrajskega časopisja nikakor ne služi ideji sporazuma, vsled česar je dosedanja taktika slovenskega narodnega zastopstva zelo otežkočena. Jugoslovanskemu klubu je izreklo vodstvo zaradi njegovega delovanja za zakonodajno samoupravo neomajno zaupanje in zahvalo.»

Nov vojaški zakon — strašno breme.

(Piše narodni poslanec F. Žebot.)

Kdor je imel priliko od blizu opazovati dolgotrajni boj poslancev Slovenske ljudske stranke proti starokopitnim določbam novega vojaškega zakona, mora priznati, da so naši zastopniki storili vse, kar se je dalo. O teži vojaške službe sem poročal v zadnji številki. Danes podam nekaj podatkov o velikem finančnem bremenu, ki ga nalaga novi zakon našemu ljudstvu: staršem, občini, davkoplačevalcem in še posebej kmetu. Naš klub sta v vojnem odseku zastopala poslanca Andr. Bedjanič iz Središča in Karol Škulj iz Dolnje vasi. Obadva sta se z veliko vstrajnostjo borila proti ostrosti vojaškega zakona, da bi tako preprečila zlo, ki grozi ugonobiti ne samo ono malo zadovoljstva, ki je še ostalo v našem ljudstvu, ampak uničiti naše ljudi tudi gospodarsko.

Vojaški odbor šteje 21 članov. Od Slovencev sta bila v njem samo gorej omenjena dva poslanca. Odbor se je posvetoval o zakonskem načrtu celih 14 dni. Te dni se razpravljala zakon v zbornici. Moja dolžnost je, da povem volilec, katere stranke so glasovale že v odseku za vse grozote, ki jih predstavlja nov vojaški zakon. Te stranke so:

1. srbska radikalna (vladna) stranka,
2. demokratska (liberalna) stranka,
3. nemška stranka in
4. stranka makedonskih Turkov.

Proti vojaškemu zakonu in vsem trdotam tega načrta so delovali in glasovali:

1. Slovenska ljudska stranka (Jugoslovanski klub),
2. bosanski avtonomisti-muslimani (Spahova organizacija),
3. srbski zemljeradniki (a samo deloma).

Glavni krivci, da bo nov vojaški zakon tepel ne samo naše fante-vojake, ampak bo strašno breme za starše, občine in davkoplačevalce, so demokrati in radikali. Demokrati dr. Lukinič in njegovi tovariši v odboru so predlagali še daljšo aktivno službovanje, nego vojni minister sam. Zahtevali so 24mesečno službo za vse vrste vojaštva. Tega niti vojni minister ni maral. Demokrati so kar tulili nad našimi poslanci, ko so predlagali šest-

mesečno ali vsaj 12mesečno službo. Kričali so demokrati nad našim Bedjaničem, ko je stavil predlog, da se naj določi aktivna služba v ozemlju domačega kadra, to je za slovenske fante v Sloveniji. Priporočamo slovenskim vojakom in staršem, da si za vse čase zabeležijo demokratsko postopanje in glasovanje glede vojaškega zakona.

V naslednjem navajam nekatera «mična» določila, ki so po zaslugi radikalov in demokratov prišla v vojaški zakon.

Kazen za vojne begunce. Po dosedanjih zakonih je bil vojaški obvezanec, ki je pobegnil od vojakov, ali je utekel čez mejo, oziroma se je skrival, sam odgovoren za svoj čin in tudi sam kaznovan. Po novem zakonu, ki so ga sprejeli radikali in demokrati, pa mora plačevati družina (starši, bratje in sestre) vojnega begunca veliko denarno globo za pobeglega člana družine. Ta kazen znaša v mnogih slučajih celo več kot celoletni davek. Naši poslanci so govorili proti tej določbi in so dokazovali, da sorodniki ne morejo prav nič za to, ako sin ali brat pobegne ali se skrije. A vse dokazovanje in protipredlogi so bili zamanj. Demokratom in srbskim radikalom se imamo zahvaliti za to «dobroto».

Vojaška taksa. Po avstrijskem zakonu se je morala vojaška taksa plačevati za čas aktivne službene obveze, to je do 32. leta. In taksa se je plačevala v državno kaso. Po novem vojaškem zakonu pa se bo ta taksa stekala v «remontno-komorski fond». Takso bo plačal vsak, ki je nesposoben in sicer od 21. do 50. leta. V Sloveniji se bo plačevala vojaška taksa po višini davkov. Kdor plača 1000 K davka, bo plačal 500 K vsakoletne vojaške take. Ker je Slovenija hujše obdačena nego Srbija, je ta davek za naše kraje neznosna krivica. Niti polovica ljudi ga ne bo mogla plačevati. Gg. Bedjanič in Škulj sta na vse mogoče načine to dokazovala, a pri srbskih radikalih in demokratih je pametna beseda bob v ste-no. Taksa bo nesla na leto več sto milijonov dinarjev. In oficirji bodo s tem denarjem ravnali po svoje brez kontrole parlamenta.

Vojaške dajatve. Srbska vojska in tudi sedanja jugoslovanska vojska ne pozna trena. Ob priliki vojaških vaj ali mobilizacije mora dati kmet armadi na razpolago vole, konje, vozove, vprego in celo hlapca. Vse to zaveže Srbi «komor». Poleg tega pa se še nalaga kmetu nov davek ali takozvani «remontni porez». Ta davek znaša 5% vsakoletnih davkov prizadetega posestnika. Proti tej strašni krivici, ki se bo godila našim kmetom, sta Bedjanič in Škulj nastopila z vso silo. Izvajala sta, da te krivice kmet ne bo mogel prenesti. A tudi tu so srbski radikali in demokrati zavrnili naše predloge. Večina je sprejela vladni predlog. Tu se zopet vidi, koliko našemu kmetkemu ljudstvu škoduje nesrečna Radičeva zapečnjaška politika. Če bi prišel on s svojimi 70 poslanci nam na pomoč, bi srbske stranke ne mogle

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

(Dalje).

«Povejte mu, da smo vsi enako bogati!»
«Torej pa sami izberite enega, ki pojde z damami.»
«In drugi —?»

Dragoman je skomignil z rameni.
«Dobro», je dejal polkovnik. «Ako naj samo eden izmed nas uide smrti, je jasno, prijatelji, da mora to biti Belmont, ki je oženjen in ima ženo seboj —»
«Da da! Belmont naj bo!» je vzkliknil Fardet.

Tudi jaz mislim, da je tako edino prav! je dejal Stephens.

Toda Irec ni hotel niti poslušati takih predlogov.
«Ne ne! Nikdar ne! Vsi smo enaki! Ali ostanemo vsi živi, ali pa vsi poginemo!»

Prepirali so se in se končno prav za resno skregali v tem sporu velikodušne nesebičnosti. Nekdo je predlagal, naj gre polkovnik, ker je najstarejši. Polkovnik pa se je hudo ujezil na take besede.

«Pa menda zares mislite, da sem že osemdesetleten starec —? Take opazke so čisto neumestne!»

«Dobro, dobro!» je rekel Belmont. «Pa recimo, da nobeden noče iti.»

«To pa ni preveč pametno!» je dejal Fardet. «Poglejte, prijatelji! Zenske bodo na vsak način odpeljale seboj. Ali naj same potujejo, ali naj same ostanejo sredi teh — divjakov? Bolje, da gre eden izmed nas z njimi, da jim pomaga, svetuje —»

Osupli so se spogledali. Kar je povedal Fardet, je bilo čisto res, — toda kako bi mogel katerikoli izmed njih zapustiti svoje tovariše —?

Emir sam je dal nasvet.

«Poveljnik pravi», je razlagal Mansur, «da če se že ne morete sami odločiti, pa prepustite odločitev Alahu in srečkajte!»

«Res bo najbolje», je dejal polkovnik in tovariši so mu prikimali.

Molah je pristopil. Štiri koščke lesa je držal med prsti, tako da so konci v enakih dolžinah moleli izza njih.

«Pravi, da tisti dobi kamelo, ki potegne najdaljši les», je razlagal Mansur.

«Ali naj velja — brezpogojno?» je vprašal še polkovnik.

Vsi so pritrdili.

Derviši so se zbrali v polkrogu pred ujetniki. Zibajoči se vratovi kamel so moleli iznad njihovih glav. Pred ujetniki je gorel ogenj, ki so si pri njem beduini skuhal večerjo, in je z rdečim plapolajočim sijajem osvetljeval gručo. Emir je stal pred ognjem, njegove trde, bodeče oči so ostro merile ujetnike. Nekoliko v stran so se sedele na kamelah ujetnice, pripravljene za odhod. Z nemo grozo so zrle na usodno žaloigro, ki bi naj v par trenutkih odločila o življenju ali smrti vsaj treh njihovih dragih tovarišev-sopotnikov.

Z zlobnim nasmeškom na dobelem licu je stopil molah bliže in molel predse sklenjeno pest s štirimi lesovi. Belmont je bil prvi na vrsti.

Nehote je zastokal in njegova soproga je zaihtela. Potegnil je —.

Za njim je pomolil molah pest Fardetu. Njegov les je bil za dva centimetra daljši ko Belmontov.

Tretji je potegnil Cochrane. Njegov les je bil daljši nego Fardetov. Stephens je potegnil najkrajši košček.

Cochrane je zmagal v tej strašni loteriji —.

«Rad prepustim vam svoje mesto, Belmont!» je dejal. «Nimam žene ne otrok in prijateljev tudi ne. Pojdite s soprogo, jaz pa ostanem —»

«Nikakor ne! Pogodba je pogodba! Kakor smo si domenili, tako naj ostane! Potegnili ste najdaljši les in z ženskami pojdete!»

«Emir pravi, da morate takoj v sedlo!» je povedal Mansur.

Beduin je vlek polkovnika k prazni živali —.

«Naj potuje z zadnjo stražo!» je naročil emir pobočniku. «In ženske tudi vzemite vi seboj!»

«In tale pes, ta dragoman —?»

«Naj ostane pri moških ujetnikih.»

«In kaj bo z njimi?»

«Pobijte jih — vse!»

VIII.

Seveda ni nobeden izmed treh ujetnikov razumel arabskega povelja in ne vedeli bi, kaj je naročil emir, da ni bilo Mansurja.

Njegove najhujše slutnje so se uresničile, — derviši ga niso več potrebovali, malomarno naročilo emirjevo ga je nakratko obsodilo v smrt —. Podlež je dobil zažugeno plačilo za izdajstvo in za odpad od vere.

Z obupnim krikom se je nesrečnež vrgel na obraz, ko je čul emirjeve besede, kakor blazen se je oklepal roba njegove volnene halje.

Emir je potegnil za burnus, pa Mansur ni izpustil. In sunil ga je z nogo v glavo, zlobno, nepotrpeljivo, kakor človek sune v stran nadležnega psa —. Dragomanov rdeči tarbuš je odletel po zraku in stokajoč in javkajoč se je zavalil Mansur po pesku —.

Završalo je po taboru. Emir Abd Er-rahman je zajezdil kamelo in derviši so začeli odhajati. Širokopletati pobočnik in molah sta ostala in kakih 12 ljudi z njima. Ti bi naj opravili rabeljski posel nad ujetniki.

Najhujši trenutek je prišel — treba se je bilo ločiti, ločiti za življenje —.

Vsi trije so se obrnili k mestu, kjer so čakale ženske na odhod. Roke so imeli še sicer zvezane, pa straže jih niso več držale za vrvi.

«Pogum Eleonora!» je govoril Belmont ženi. «Škoda da je tako prišlo! Najbrž je rešitev čisto blizu — pa prišla bo prepozno —. Storili smo, kar smo mogli —»

Prvič odkar so prišli derviši v roke, je obup premagal in potrl močno dušo gospe Belmontove. Z rokami si je zakrila lice in krčevito ihtenje ji je stresalo telo.

«Ne jokaj, ljuba, draga moja —! V sreči in ljubezni sva preživela najina leta —. Pozdravi prijatelje

počenjati take gorostasne krivice. A zdi se mi, da Radič obrambe kmetskih koristi ne vzame resno. Njemu je vse skupaj le »špas«. Značilno je dejstvo, da so se radičali in demokrati na vse kriplice protivila našemu predlogu, da bi se upravljanje »remontno-komorskega fonda« odvezlo oficirjem in se dalo državni blagajni. Oficirji v Beogradu bodo iz teh milijonskih svot lahko kupovali konje, vozove, avtomobile in drugo robo, a ne parlament in nihče drugi ne bo imel pravice jih kontrolirati. Glede komore moram tudi povdarjati, da bodo po tem zakonu naši župani, oziroma občine postali brez plačni hlapci militarizma.

Občina naj plačuje podpore. Za časa svetovne vojske se je iz fonda, ki se je nabral od vojaških taks in državnih dohodkov plačevalo podpore za družine vpo-klicanih in padlih. Novi vojaški zakon ima gorostasno določilo, da mora odslej občina plačevati te podpore. To se pravi finančno zrušiti celo občinsko gospodarstvo v slučaju mobilizacije. Vso breme valj državna in vojaška kasta od sebe na ramena občin. To je nepregledna krivica. Če se bo ta določba vojaškega zakona izvajala, bo to udarec za občine, ki bo upropastil vse naše gospodarstvo. A srbski radikali in z njimi vred demokrati so bili v vojnem odseku za vse dokaze in protipredloge naših dveh zastopnikov gluhi in topi.

To so nekatere točke iz novega vojaškega zakona. Od časa do časa bom še pojasnil vojaški zakon z druge strani. Te dni bomo poslanci Slovenske ljudske stranke v državnem zboru napeli vse sile, da opozorimo vladno na velike krivice in neznosna bremena, ki jih prinaša ta zakon. A, ker glede vojaškega zakona držijo radikali in demokrati skupaj, bo naš odpor — zlomljen. Ko Radič v Zagrebu pridiguje proti militarizmu, pa nas vladna večina osrečuje z staroveškim vojaškim zakonom.

Za izvoz vina iz Slovenije.

Narodni poslanec g. Franjo Žebot je v seji narodne skupščine dne 25. junija v razpravi o izvanrednih vladnih kreditih med drugim govoril tudi o trgovini, obrti in industriji v Sloveniji. Naše kmetske vinogradnike in viničarje bo gotovo zanimalo, kako so se naši poslanci v Beogradu zavzeli za odpomoč našim vinorodnim krajem. Poslanec Žebot je izvajal:

Trgovske pogodbe s tujimi državami so važna stvar za naš gospodarski napredek. Ne bom se tukaj pečal z raznimi drugimi strokami, ampak se bom omejil samo na izvoz našega vina. Naša država ima okoli 200 tisoč ha vinogradov in pridelala okoli 4 milijone hl vina na leto. Tri četrtine vina se uporabi doma, ena četrtina približno je pa na vsak način pripravljena za izvoz. Kako so samostojni lagali slovenskim vinogradnikom.

Prejšnje leto smo čuli, ko je bila na vladi prejšnja demokratsko-radikalna-samostojna vlada, da se je sklenilo s Čehoslovaško pogodba radi količine izvoza našega vina v Čehoslovaško. In ko je bil naš prijatelj, gospod Pucelj, na vladi, se je razkričalo po slovenskih listih, na zborih itd., sedaj je jugoslovansko vinogradništvo rešeno, sedaj je prišel angel varuh, ki hoče rešiti jugoslovansko vino. V »Kmetijskem listu«, v »Slov. Narodu« in v »Jutru« se je z debelimi črkami tiskalo, kako je dobro za naše vinogradništvo, kako je dobro za našo državo in kaj imamo vse pričakovati od tega

»obilnega« izvoza našega vina. Toda pozneje se je izkazalo, da iz vsega tega ni bilo nič. Naši vinogradniki propadajo, propadajo viničarji, propada vinska trgovina sploh. In zakaj? Ker naša vlada pri pogajanjih z Čehoslovaško ni znala izrabiti one sile, katero je znala izrabiti Italija in Madžarska. Italija in Madžarska, sta dobile od Čehoslovaške velike ugodnosti. Naša vlada pa, ki se vedno hvali s pobratinstvom iz z velikimi prijateljskimi odnosi z Čehoslovaško, je po svojih ministrih sklenila tako pogodbo, da bi morali mi plačati 5 čeških kron na vsak liter izvoženega vina bruto. To znači 50 naših kron ali 12 in pol dinarja na liter izvoženega vina. Kako velike so torej ugodnosti, katere so lansko leto naklonili naši prijatelji kot Pucelj, Žerjav in Kukovec naši državi in našemu vinogradništvu!

Poldrug milijon ljudi živi od vinogradništva.

V naši državi živi približno poldrug milijon ljudi samo od vinogradništva. V Sloveniji pa okoli 250.000 ljudi. Samo na Slov. Stajerskem se pridelata letno 400 tisoč hl vina. Od tega se porabi do 150.000 hl doma, 50 tisoč hl se ga izvozi in 200.000 hl v vrednosti do 80 milijonov dinarjev pa leži v naših kletih. Naši ljudje tega vina ne morejo prodati, si ne morejo nabaviti najnujnejših življenjskih potrebščin, ne morejo plačati že dosedanjih davkov, še manj bodo pa mogli plačati one davke, ki jim jih hočete tako povišati. Povdarjam, da je za našo državo edino avstrijski trg merodajen za izvoz vina. Čehoslovaška za nas ne pride v poštev, četudi sklenete z njo še tako ugodno trgovsko pogodbo, ker Čehi ne marajo rezkih vin, ampak imajo veliko rajši francoska in madžarska vina.

Naš vinski trg je edino Nemška Avstrija.

Zato bi bila najboljša prilika, ako bi naša vlada tekočega leta, ko se bo v jeseni, kakor beremo v časopisu, sklepala trgovska pogodba z Nemško Avstrijo sklenila ugodno pogodbo glede izvoza vina. Nemška Avstrija se naj prisili, da bo pristala na to, da zniža vsaj za 50 odstot. uvozno carino iz Jugoslavije.

Vinarski in sadjarski odsek slovenske Kmetijske družbe v Ljubljani, ki ima svoj sedež v Mariboru, je dne 10. junija t. l. poslal na narodno skupščino in na posamezna ministrstva obširno spomenico, v kateri navaja, da je nujno potrebno, da se na vsak način vpliva na Nemško Avstrijo, ko se bo sklepala z njo trgovska pogodba, da ona odneha od svoje visoke carine. Dovolite mi, da vam na kratko navedem zahteve tega odseka. Nujne in opravljene zahteve vinogradnikov v Sloveniji.

Doseči se morajo a) sklepi ugodnih trgovinskih pogodb z vinouvažujočimi državami, pri čemer se mora poskusiti doseči čimvečje znižanje uvoznih carin na vino, ki so danes povsod tako visoke, da onemogočajo vsak uvoz naših vin. Za izvoz našega vina pridejo danes v poštev: Avstrija in Čehoslovaška, nadalje tudi Švicarska, Poljska itd. V svrhu zaščite oziroma zastopstva interesov vinarstva bi se moralo pletiti trgovskim pogajanjem vinarske večake kot eksperte našim delegatom. Avstrijska uvozna carina na vino znaša danes 60 zlatih kron za hl. Uvoz boljših nad 10 odstot. alkohola vsebujočih vin v Avstrijo bi bil omogočen, če bi se avstrijska uvozna carina znižala na polovico, navadnih namiznih vin pod 10 odstot. alkohola pa še le, če bi se ista znižala na 10 zlatih kron za hl. Čehoslovaška uvozna carina znaša 5 čeških kron to je 12,50 D na liter. Tukaj bi bil uvoz najboljših vin mogoč, če bi se uvozna carina znižala za polovico, lažjih na šestinsko

današnje visočine. Izvoz vina bi se nadalje znatno pospešil:

b) z odpravo vseh otežkočenj pri nakupu in prevozu vina, namenjenega za izvoz, ter pošiljanje inozemske prazne posode za polnjenje;

c) z olajšavo dobave potnih listov in vizuma za daljšo dobo in za poljubno pogosto potovanje sem in tja za vinske kupce;

d) z naprositvijo uvoza prazne inozemske posode za polnjenje in izvoza tuzemske izposojene polne posode samo proti primerni deklaraciji;

e) z znižanjem železniških tarifov za pošiljanje vina, namenjenega za izvoz;

f) z oprostitvijo za izvoz namenjenega vina vseh pristojbin;

g) z dovolitvijo premij izvoznikom vina, kakor jih je svojčas plačevala Italija svojim izvoznikarjem, da prepreči vinsko krizo;

h) s čim hitrejšo odpravo za izvoz namenjenega vina ter v to svrhu poslane prazne posode od strani naših železnic in končno

i) s točno odpravo vinskih transportov, namenjenih za izvoz ter transportov za polnjenje poslane prazne inozemske posode od strani naših carinarnic.

Nadalje je potrebno:

1. Da se uvede najstrožja kontrola vina, ki se prodaja na debelo, glede pristnosti in

2. da se uvede najstrožja kontrola vina, ki se toči in prodaja na drobno v gostilniških in drugih obratih glede pristnosti in glede cen.

Kletarski nadzorniki, kakor so zamišljeni po vinskem zakonu, imajo tukaj vršiti velevažno nalogo: ščititi imajo koristi vinogradnikov in obenem konsumentov. Njihovo delovanje, ki se je zadnji čas vsled pomanjkanja kreditov zanemarjalo in znatno omejilo, se mora vnovič v polnem obsegu vzpostaviti, razširiti in poglobiti. V interesu vinarstva in konsumentov je tudi, da se veljavnost vinskega zakona razširi na celo državo.

Pri tej priložnosti moram omeniti, da se kljub temu da imamo nadprodukcijo vina in ga ne moremo prodati, vrši na veliko ponarejanje vina v naši državi. — Imamo sicer pri nas v Sloveniji zakon, ki prepoveduje ponarejanje vina, a se ta zakon ne izvršuje, ker naša vlada za to nima nobenega smisla, in pa za to, ker so ti ponarejevalci vina po večini samo velebankirji in velekapitalisti.

3. Če bi se trošarinske pristojbine znižale ali vsaj zenačile tako, da bi smele občine naložiti k večjemu 50 odstot. na državno trošarino.

Nadalje bi se morala pospeševati poraba vina, ki je manj sposobna ali nesposobna za konsum, v destilacijske svrhe. Dovoliti bi se moralo tedaj

4. davka prosta destilacija vina in znižati državna trošarina na vinsko žganje. Pri nas se uvaža razne spiritoze, ki bi se najraje doma izdelovale. Uvoz alkoholnih pijač, alkohola sploh, bi se moral prepovedati. Ravno tako bi se moralo prepovedati izdelovanja žganja iz umetnega alkohola. S tem bi se samo pripomoglo k boljшему izkoriščevanju raznih vinskih in sadnih odpadkov, temveč obenem onemogočilo daljno zadrževanje ljudstva z raznimi umetnimi alkoholi. Nadalje bi se moralo pospeševati

5. izdelovanje oceta (jesiha) iz slabšega vina in sadja ter sadjevca in bi se lahko iz tega pridelalo toliko naravnega oceta, da je absolutno nepotrebno posluževati se raznih umetnih ocentnih esenc v užitne svrhe, ki so

— Zate je poskrbljeno, dovolj boš imela za življenje in še prihranila si boš —.

«Oh John, jaz nočem živeti brez tebe —!»

Zalost nad ženino žalostjo je strlo tudi njegovo premagovanje. Naslonil je glavo na njene roke in krepki neuklonljivi mož je zajokal —.

Stephens se je med tem približal gospodični Sadie. Otožno je gledala Amerikanka s svojega visokega sedeža doli v njegovo upadlo, resnobno lice.

«Ne bojte se zase in za teto!» ji je pravil. «Prepričan sem, da boste kmalu rešeni. Egiptovski kamelarji so nedvomno trdo za nami. Dohiteli vas bodo! Polkovnik Cochran bo skrbel za vas! Upam da dobiti dovolj piti še preden zapustite oazo. Rad bi dal teti svojo sukno, mrzlo bo po noči. Pa je ne morem sleči. Naj si prihrani kos kruha, da bo imela kaj za zajutrek!»

Mirno je govoril kot bi dajal naročila za izlet. Nehote se ji je v njenem rahločutnem srcu vzbudilo občudovanje za tega hladnokrvnega, odločnega moža.

«Kako nesebični ste!» je vzkliknila. «Nikoli še nisem videla takega človeka —! Tule stojite, — smrti gledate v obraz, — pa mislite le na to, kako bi drugim pomagali —.»

«Še nekaj bi vam rad povedal, Sadie, in to naj bodo moje zadnje besede. Saj mi ne boste zamerili? Laže, srečneje bom umrl —. Že večkrat sem hotel o tem z vami govoriti, pa bal sem se, da se mi boste smejali, ker — ker niste vajeni resnih pogovorov —. Kajne? To je čisto razumljivo pri vas, ki ste vedno živeli le srečni in veseli, — meni pa je bilo težko —. Sedaj pa sem mrtev človek in ni mi mnogo na tem, če se mi smejite —.»

«Oh, nikar tako ne govorite, gospod Stephens!» je zajakalo dekle.

«Vohče bi niti ne govoril o tem, — pa kakor sem dejal, srečneje bom umrl —. Če pa bi vedel, da vam bodo moje besede kedaj grenile življenje, ali pa vam delale neprijeten spomin — bi rajši nič ne povedal —.»

«Kaj mi hočete povedati?»

«Le to, da vas ljubim. Ves čas kar vas poznam, sem vas ljubil. Odkar sem srečal vas, sem postal drugačen človek. — Moja ljubezen do vas je bila nezmisel,

neumnost, dobro sem to vedel. Zato vam tudi ničesar nisem hotel povedati. Tudi sem se bal, da bi se osmešil. — Sedaj pa mi je že vseeno, čez par ur bom mrtev —. In mnogo mi je na tem, da zveste, kako sem vas ljubil. — Vedite torej, da vas ljubim —. In pretečena dva dni, ko sem smel biti vedno blizu vas in sem vam smel lajšati trpljenje, ste bili — bi bila najsrečnejša v mojem življenju, da nisem bil prisiljen gledati, koliko ste trpeli —.»

Bleda in molčeča je zrla Sadie na izmučeno lice in v otožne oči, ki so gledale gori k njej. Ni vedela — mlađo, neizkušeno, nedolžno dekle je bila — kaj bi naj odgovorila na to slovesno izpoved, na ta izbruh ljubezni, ki je butnil na dan v oči gled same smrti. Njenemu otroškemu srcu je bilo vse to nerazumljivo — pa vendar je razumela, da je bilo neizrekljivo sladko, da je bilo nedopovedljivo lepo, kar je čula —.

«Nič več ne bom rekel. Vidim, da vas dolgočasim. Pa toliko sem vam hotel povedati in sedaj je vse dobro —. Hvala vam, da ste me tako potrpežljivo in prijazno poslušali. Z Bogom, dobra, draga, mala Sadie! — Ne morem vam podati roke. Ali bi mi hoteli vi podati svojo —?»

Sklonila se je iz visokega sedla in mu jo je podala. Poljubil jo je.

In obrnil se je in šel na svoje mesto k tovarišem ter se postavil med Belmonta in Fardeta.

V vsem svojem življenju, polnem bojev in samozataje pa tudi uspehov, ni čutil kedaj toliko mirnega zadovoljstva, tolike sreče ko ta trenutek, — četudi je smrt stegovala svojo koščeno pest proti njemu. Prepeval bi bil od radosti, ko je gledal svojim rabeljnom v obraz.

Sicer pa ni mnogo mislil nanjo in tudi ne na smrt. Važnejše misli so mu polnile glavo —. Mislil je na svojo ljubezen, mislil je na njo, kateri je pravkar izpovedal največjo skrivnost svojega življenja. Veselilo ga je, da je to storil. Odslej ne bo več mislila nanj kot samo na slučajnega znanca, — vedela bo, da jo je ljubil, ljubil do zadnjega vzdihljaja —.

Polkovnik Cochran je izblizine opazoval ves dogodek. Otožno se je popraševal, ali res vse to pomenja že konec, ločitev, smrt —.

Nekaj se mu je čudno zdelo. Razumel je, da so bili eni Arabci, tisti, ki so stali pri moških ujetnikih, določeni za rabeljne, drugi pa, ki so sedeli na kamelah, bi naj spremljali njega in ženske. Ni pa razumel, zakaj derviši nesrečnim trem tovarišem takoj ne poročajo vratov, ali jih ustrelijo ali kakorkoli spravijo iz sveta. Na kaj neki čakajo, se je čudil —. Morebiti čakajo, si je pravil, da pridejo Angleži čisto blizu. Tembolj jih bo jezilo, če bodo našli še topla trupla —. Pri jutrovcih je bita taka peklenska zloba čisto mogoča, to je vedel iz lastne izkušnje.

Spomnil se je tudi na Tippy Tillyja.

Kje tiči s svojimi tovariši? Če so med »rabeljnimi«, in če se Belmontu posreči, da si osvobodi roke in prime za samokres, bi se še utegnili rešiti —.

Obrnil se je in skušal prodreti temo, ki je legala na gruho pod drevjem —.

Pa zastokal je razočaran —.

Rabeljni so bili sami Bagara-Arabci, krvoločni in brezsrčni mahdijeveci, nedostopni za podkupovanje —. Tippy Tillyja in tovarišev ni videl nikjer. Najbrž so pri prvi četi, si je pravil.

Prvikrat je polkovnik izgubljal upanje.

«Z Bogom, ljubi tovariši! Bog vas varuj!» je vzkliknil, ko je črnc potegnil njegovo kamelo za vrv. Za njim so prijezdile ženske, v obupu, ki se ne da popisati —.

Belmont, Stephens in Fardet so si oddahnili.

«Zadovoljen sem, da so končno odšli!» je rekel Stephens. Prišlo mu je iz srca.

«Res je! — In bolje je, da so šli —!» je pritrdil Fardet. «Kako dolgo bomo še čakali?»

«Ne predolgo!» je pikro dejal Belmont. «Pripravimo se na smrt —!»

Arabci so jih obstopili —.

Še enkrat so se obrnile ženske in z njim polkovnik, preden so zapustili oazo.

(Dalje prihodnjik.)